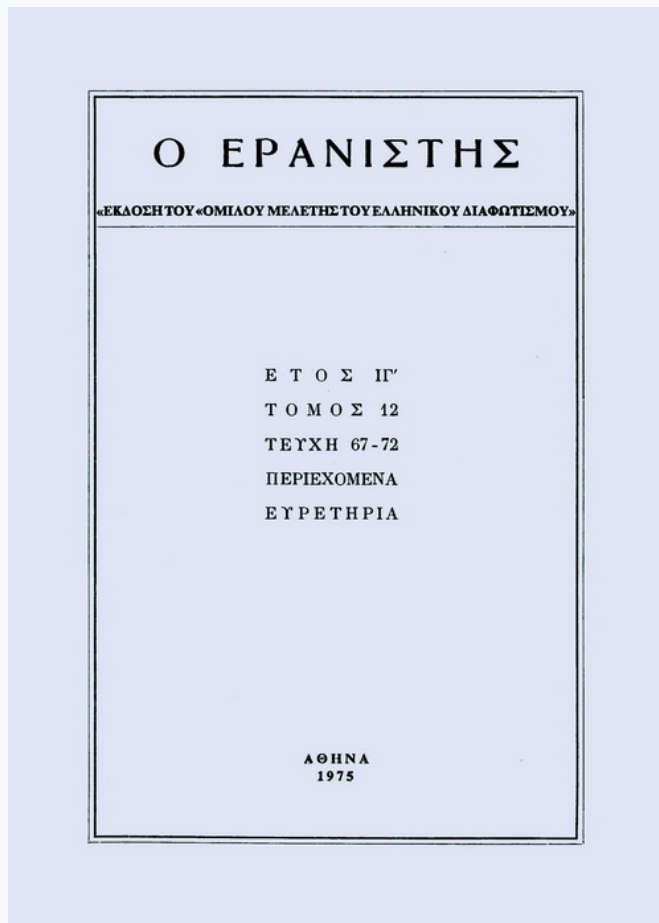

Ο Ερανιστής

Τόμ. 12 (1975)

Συμπλήρωμα στις Ελληνικές Ιστορικές Βιβλιογραφίες (1523-1874)

Μάρκος Φώσκολος

doi: [10.12681/er.9141](https://doi.org/10.12681/er.9141)

Copyright © 2016, Μάρκος Φώσκολος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Φώσκολος Μ. (2016). Συμπλήρωμα στις Ελληνικές Ιστορικές Βιβλιογραφίες (1523-1874). *Ο Ερανιστής*, 12, 28-51. <https://doi.org/10.12681/er.9141>

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ

ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΕΣ (1523 - 1874)

Στὸ παρελθὸν δημοσιεύσαμε 69 προσθῆκες στὶς Ἑλληνικὲς Βιβλιογραφίες τῶν Ε. Legrand καὶ Δ. Γκίνη - Β. Μέξα, πού προερχόταν ἀπὸ τὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου. Αὐτὴ τὴ φορά παρουσιάζουμε στὸ ἐπιστημονικὸ κοινὸ παραπάνω ἀπὸ 50 νέες προσθῆκες στὶς Ἑλληνικὲς Ἱστορικὲς Βιβλιογραφίες. Μὲ τὸν ὄρο «Ἱστορικὴ Βιβλιογραφία» ἐννοοῦμε τὴν ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία ἢ ὁποία ἐρευνᾷ ὅλα τὰ ἔντυπα πού τυπώθηκαν στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικόν, ἀπὸ Ἑλληνας, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας ὡς τὸ 1863 καὶ βασικὰ ἀναφέρονται στὰ μεγάλα ἔργα τῶν Ε. Legrand καὶ Δ. Γκίνη - Β. Μέξα, στὰ συμπληρώματά τους καὶ στὴ φραγκοχιώτικη βιβλιογραφία τοῦ Εὐγ. Δαλεζίου. Στὴν ἐννοία τῆς «Ἑλληνικῆς Ἱστορικῆς Βιβλιογραφίας» θὰ πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ἡ Καραμανλίδεικη Βιβλιογραφία τῶν S. Salaville καὶ Εὐγ. Δαλεζίου. Ἀλλὰ δὲν ἔχουμε νὰ προσθέσουμε ἄλλα λήμματα σ' αὐτὴ τὴ Βιβλιογραφία μὲ τὴ παροῦσα ἐργασία μας.

Ὅπως θὰ παρατηρηθῇ, ἡ συλλογὴ τῶν παρακάτω συμπληρώσεων δὲν ἔγινε μὲ συστηματικὸ τρόπο καὶ μὲ σκοπὸ τὴν ἔκδοση, ἀλλὰ ἀποτελοῦν τὸ δεῦτερο καρπὸ μιᾶς ἐρευνας σὲ ρωμαϊκὲς Βιβλιοθήκες καὶ Ἀρχεῖα (Ἀποστολικὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Βατικανοῦ, Βιβλιοθήκη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου, Ἀρχεῖο τῆς Προπαγάνδας κλπ.) καὶ στὴ Βιβλιοθήκη τῆς Καθολικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Τήνου.

Στὶς παραπάνω Βιβλιοθήκες καὶ Ἀρχεῖα εἶχα ἀπευθυνθῆ κατὰ τὸ παρελθὸν γιὰ νὰ συλλέξω στοιχεῖα γιὰ τὴν Ἱστορία τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας στὸν τόπο μας, κυρίως στὶς Κυκλάδες. Δίπλα στὶς σειρὲς τῶν ἐγγράφων, ὅχι σπάνια, συναντοῦσα καὶ ἔντυπα πού μπορούσαν νὰ συμπληρώσουν τὴν Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία τῶν περασμένων αἰώνων. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς τῶν συμπληρώσεων ἀφοροῦν στὴν ἐν γένει δραστηριότητα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας στὴν Ἑλλάδα, εἴτε οἱ συγγραφεῖς των εἶναι Ἑλληνας Καθολικοί.

Ὅρισμένες ἀπὸ τὶς παρακάτω δημοσιευόμενες συμπληρώσεις τε-

λειοποιούν τις έλλιπεΐς ένδειξεις παλαιότερων βιβλιογραφιών, τών όποιών οί συγγραφεΐς συνάντησαν μόνο ένα έντυπο κι αυτό έλλιπές στόν τίτλο ή στόν κολοφώνα. Έπίσης προσθέτουμε κι άλλες δύο συμπληρώσεις στόν Κατάλογο τών εκδόσεων του Βενετικού Τυπογραφείου του Άγίου Γεωργίου (1850 - 1882) που δημοσίευσε ό κ. Γ. Σ. Πλουμίδης (βλ. τίς συντομογραφίες).

Εΐναι πεποιθησή μας ότι στις παραπάνω βιβλιοθήκες και Άρχεΐα, κυρίως στη Βιβλιοθήκη του Βατικανού και στο Άρχεΐο της Προπαγάνδας, φυλάσσεται ακόμη ένας πολύ μεγάλος αριθμός έντύπων, τών όποιών μόνο μιá συστηματική έρευνα θα μπορέση νά μᾶς δώση τόν πλήρη κατάλογο κι έτσι νά συμπληρωθῆ ή «Έλληνική Ίστορική Βιβλιογραφία». Έπιφυλασσόμεθα επίσης νά δημοσιεύσουμε κι όσα άλλα άγνωστα συμπληρώματα συναντήσουμε κατά την έρευνα την όποια σκοπεύουμε νά διενεργήσουμε στις Βιβλιοθήκες και Άρχεΐα τών Καθολικών Άρχιεπισκοπών και Ίδρυμάτων της Ελλάδος, που μέχρι σήμερα, για διαφόρους λόγους, δέν άπετέλεσαν άντικείμενο έμπιστης έρευνας.

Σ' όσες συμπληρώσεις δέν δίνουμε την ένδειξη από ποιά Βιβλιοθήκη προέρχονται, άνήκουν στη προσωπική μας συλλογή.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΚ	Άρχεΐον Έλληνικού Κολλεγίου Άγ. Άθανασίου Ρώμης
ΑΡΦ	Archivio della S. Congr. della Propaganda Fide.
ΒΑΥ	Biblioteca Apostolica Vaticana
ΒΕΚ	Βιβλιοθήκη Έλληνικού Κολλεγίου Άγ. Άθανασίου Ρώμης
ΒΗ	E. LEGRAND, Bibliothrapie Hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés en grec par des Grecs, Paris, XVe - XVIe s., vol. I - IV, 1885 - 1906, XVIIe s., vol. I - V, 1894 - 1903, XVIIIe s., vol. I - II, 1918 - 1928.
ΒΚΤ	Βιβλιοθήκη Καθολικής Άρχιεπισκοπής Τήνου
ΒΡΦ	Biblioteca della S. Congr. della Propaganda Fide.
ΓΚΙΝΗ - ΜΕΞΑ	Δημ. ΓΚΙΝΗ - Βαλ. ΜΕΞΑ, Έλληνική Βιβλιογραφία, 1800 - 1863. Άναγραφή τών κατά την χρονικήν ταύτην περίοδον όπου δήποτε έλληνιστι έκδοθέντων βιβλίων και έντύπων έν γένει, [Μετά πίνακος τών έφημερίδων και περιοδικών της περιόδου ταύτης, έν Άθήναις, τόμ. Α' (1800 - 1839), τόμ. Β' (1840 - 1855), τόμ. Γ' (1856 - 1863). 1939 - 1957, (Πραγματεΐα της Άκαδημίας Άθηνών, 11).
DALLEGGIO	Eug. DALLEGGIO, Bibliographie analytique d'ouvrages religieux en grec imprimés avec des caractères latins,

- Athènes 1961 (Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Θ' τόμου τῶν «Μικρασιατικῶν Χρονικῶν», σελ. 385 - 498).
- ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ Μ. Ι. ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, Προσθήκαι καὶ συμπληρώσεις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βιβλιογραφίαν τοῦ Ε. Legrand (Συμβολὴ πρώτη), εἰς «Ἐπετηρὶς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου» 7 (1958), σελ. 34 - 83 καὶ 137.
- ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ Γ. Σ. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ, Τὸ Βενετικὸ Τυπογραφεῖο τοῦ Ἁγίου Γεωργίου (1850 - 1882), εἰς «Ὁ Ἑραμιστῆς» 8 (1970), Τόμ. Δ. Σ. Γκίνη, σελ. 169 - 185.
- ΦΩΣΚΟΛΟΣ Μᾶρκος ΦΩΣΚΟΛΟΣ, Τὰ παλαιὰ ἑλληνικὰ βιβλία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τῆς Ρώμης. Μὲ συμπληρώσεις στὶς Βιβλιογραφίας τῶν Ε. Legrand καὶ Δ. Γκίνη - Β. Μέξα, εἰς «Ὁ Ἑραμιστῆς» 9 (1971), σελ. 1 - 62.

ΣΧΗΜΑΤΑ ΒΙΒΑΙΩΝ

Ὅταν σημειώνουμε ὅτι ἓνα βιβλίον ἔχει σχῆμα φύλλου, σημαίνει ὅτι τὸ ὕψος του ὑπερβαίνει τὰ 30 ἑκατοστά :

σχ.	40	ἔχει ὕψος	25 - 30	ἐκ.
σχ.	80	»	20 - 25	»
σχ.	120	»	17,5 - 20	»
σχ.	160	»	15 - 17,5	»
σχ.	240	»	12,5 - 15	»
σχ.	320	»	10 - 12,5	»

Γιὰ τὰ μονόφυλλα, θὰ δίνουμε τὶς ἀκριβεῖς διαστάσεις τους.

Σημ. : Μείναμε πιστοὶ στὴν ἀντιγραφή τοῦ κάθε τίτλου. Δὲν σημειώνουμε πάντα ὅτι ἀντιγράψαμε πιστὰ τὰ διάφορα ὀρθογραφικὰ ἢ τυπογραφικὰ λάθη ποὺ συναντήσαμε.

1

—:ΟΚΤΩΗΧΟС:—[Εἰς τὸ τέλος:] Venetiis per Io. Antonium, et fratres de Sabio, Sumptu & requisitione D. Damiani de Sancta Maria. M.D.XXIII, me(n)se Martii.

Σὲ σχ. 160, ἀπὸ 208 φφ. χωρὶς ἀρίθμηση. Τὰ 26 τετράδια (+, α-ω, Α) ἔχουν ἀπὸ 8 φφ. τὸ καθένα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ πρῶτο ποὺ ἔχει 4 καὶ τὸ τελευταῖο ποὺ ἔχει 12. Τὸ φ. 1β εἶναι λευκὸ, στὸ φ. 5β ὑπάρχει ἡ ξυλογραφία τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, στὸ φ. 101β ἡ ξυλογραφία τῆς Σταυρώσεως, ἐνῶ στὸ φ. 199β ἡ ξυλογραφία τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος. Μιὰ μικρὴ ξυλογραφία (διαστάσ. 37 X 24 χιλιοστά) τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, στολίζει τὴ σελίδα τοῦ τίτλου, ἐνῶ ἄλλη μία, μὲ τὸ ἴδιο ἀντικείμενο στολίζει τὸ φ. 5α καὶ τὴν τελευταία σελίδα τοῦ βιβλίου (διαστ. 26 X 40 χιλιοστά). Ἡ ἐκτύπωση ἔχει γίνεαι μὲ δύο χρώματα, κόκκινο καὶ μαῦρο, ὅπως ὄλα ἐν γένει τὰ λειτουργικὰ βιβλία. Ἡ στάχωση ἔχει γίνεαι μὲ δέσμα καὶ ξύλο.

Στὰ φφ. 2α - 3α, περιέχεται ἡ εἰσαγωγή : «Δημήτριος ὁ Ζήνων, τοῖς ἀνα-

γινώσκουσι χαίρειν» πού αντιγράφουμε παρακάτω, γιατί, κατὰ τὴ γνώμη μας, παρουσιάζει ἰδιαιτέρο ἱστορικό ἐνδιαφέρον.

«Δημήτριος ὁ Ζήνων», τοῖς
ἀναγινώσκουσι
χαίρειν

Ἐν πολλοῖς μὲν, ὡς φασὶν ἡ τύχη τοὺς ἀνθρώπους ἀδικεῖν νομίζεται, μάλιστα δὲ τῶ τοὺς βελτίστους καὶ διαφέροντας ἐπ' ἀρετῆ, καθάπερ ἐκ ποιμνίου οἱ νομεῖς τὰ κάλλιστα τῶν προβάτων, ἀεὶ ἐκλέγειν εἰς θάνατον. οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ ὄντος τούτου τοῦ πράγματος καθ' ὑπερβολὴν δεινοῦ, δεῖ ἡμᾶς τοῖς ἀτυχήμασιν οὐκ ἄγαν ταραττεσθαι οὐ δὲ παντάπασιν αὐτοῖς ὑπέικειν, ἀλλὰ γενναίως καὶ ἐρωμένως μᾶλλον τῶν ἐνδόξων ἀεὶ ἀντιλαμβάνεσθαι πράξεων, γινώσκοντες ὅτι τὸ μετὰ πόνου καὶ διακινδύ-/φ.2β/νων τὰ τοῦ βίου κατορθοῦν ἐν ἔστι τῶν μάλιστα κατ' ἀνθρώπον. ὄρων οὖν τὸ καὶ καλὸν ἐκεῖνον καὶ πᾶσι τοῖς σπουδαίοις φίλον Ἀνδρέαν Κουνάδην, ἐν τῶ παρίζεσθαι ὑμῖν τὰ καλὰ ταῦτα βιβλία ταχινῶ θανάτῳ ἐξηρπασμένον, Δημιανὸς ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, προθύμως ἔτε εἰς τὴν ἐκεῖνου τάξιν εἰσέρχεται, τὰς δαπάνας χορηγήσεων ἀφειδῶς διὰ φιλαν(θρωπ)ίαν καὶ πρὸς τὰ θεῖα ταῦτα γράμματα σπουδῆν. ὑμεῖς τοίνυν ἰκετεύσατε τὸν θεόν(εὐ) δοῦναι αὐτῶ ζῶν τε μακρὰν καὶ βίον ἄλυτον, ἵνα καὶ τὰ Ὠρολόγια καὶ ἄλλα πολλὰ τετυπωμένα ὑμῖν δωρίσασθαι δύναίτο. Μετὰ τῶν ἄλλων, οὐ μικρὰν δαπάνην καὶ ἀκριβειαν οὐκ ὀλίγην πεποιήκαμεν, ἵνα καὶ τὸ θεῖον βιβλίδιον τοῦτο εὖ γενήσεται ἐν τε τῇ τυ-/φ.3α/πουργίᾳ καὶ ἐν τῇ διορθώσῃ αὐτοῦ καθῶς καὶ ὑμεῖς ὄρατε. Μετὰ τούτων δὲ καὶ ἄλλο τι ἐπινοήσαμεν. τουτέστιν ἀνεγράψαμεν εἰκόνας τρεῖς· μίαν μὲν τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Δευτέραν δὲ τῆς σταυρώσεως τοῦ κ(υρίου) ἡμῶν Ἰ(ησοῦ) Χ(ριστοῦ). Καὶ τρίτον τῆς Ἀναστάσεως αὐτοῦ. Καὶ τὸν μὲν ἰωάννην τεθήκαμεν ἐνθάδε ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ βιβλίου ἐπειδὴ ποιητῆς τοῦ πλείστου βιβλίου ὑπάρχει· τῆς δὲ στ(αυ)ρώσεως ἐν τῶ μέσῳ ἐπεὶ ἡ ἔνοια τοῦ βιβλίου ἀποτείνει εἰς τὴν στ(αυ)ρωσιν καὶ τὴν ἀνάστασιν· τὴν δὲ τῆς ἀναστάσεως εἰκόνα τεθήκαμεν ἐν τοῖς ἐξαποστειλαρίοις καὶ ἐν τοῖς ἐωθινοῖς, διότι τῇ ὑποθέσει αὐτῶν διαπρέπει :-

Ἐρωσθε.»

2

(Συμπλήρωση εἰς ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, ἀρ. 1)

ΣΤΙΧΗΡΑ ΨΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΗΝΙ ΜΑΡΤΙΩ. Χάριτι τῆς ἐκλαμπροτάτης ἀρχῆς τῶν ἐνετῶν συγχωρηθεῖση κυρίῳ Ἀνδρέᾳ τῶ σπινέλλῳ μονεταρίῳ τῆς ἐνδοξοτάτης τῶν ἐνετῶν γερουσίας δι' ἐτῶν κ', ἵνα μηδεὶς τολμήσῃ ταδὶ τὰ μηναιᾶ τυπῶσαι, μήτε ἄλλοθι τυπωθέντα πωλῆσαι ἐν τοῖς χωρίοις ταυτησὶ τῆς ἀρχῆς. εἰδεμῆ, τοιαύτην δώσει δίκην οἷα συνέχεται ἐν τῇ χάριτι:—

Ὁ τίτλος βρίσκειται μέσα στὸ ἴδιο καλλιτεχνικό πλαίσιο πού δημοσιεύει ὁ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑΣ στὴ σελ. 45. Ἡ σελίδα ὀπισθεν τοῦ τίτλου εἶναι λευκὴ, ἐνῶ ἡ τρίτη σελίδα περιέχει :

«Ἰαννός ὁ μινδόνιος τῷ ἁγιοτάτῳ ἀρχιερεῖ κωνσταν-
τίνου πόλεως κυρίῳ διονυσίῳ εὖ πράττειν».

Ἄκολουθεῖ ἓνα ποίημα 24 στίχων τοῦ ὁποίου ἡ ἀρχή :

«Ελλαδικῶν χαρίτων τὸ κλέος, βαρὺς ὄλεσεν αἰών...»

καὶ τὸ τέλος :

«Χ' ἡμᾶς ἀνάοις μούσας βάντισμασι βραίνειν
θείου, καὶ ἁγίων, οὖνομα μελπομένους :-»

Ἡ σελ. 4 περιέχει ξυλογραφία μετὰ τὴν εἰκόνα τῆς Σταυρώσεως. Γιά τὴν
ὑπόλοιπη περιγραφή βλ. εἰς ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, ἀρ. 1, σελ. 41 - 43.

BPF

3

(Συμπλήρωση εἰς ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, ἀρ. 2)

ΣΤΙΧΗΡΑ ΨΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΗΝΙ ΑΠΡΙΛΙΩ κλπ. [Εἰς τὸ
τέλος:] Ἐτυπώθη ἐνετίησι τὸ παρὸν μηνᾶϊον, παρὰ Βαρθολομαίῳ τῷ
ἰαννίνῳ. μετεγράφη δέ, παρὰ τοῦ τιμίῳ ἱερέως Φραγκία τοῦ κλώγια,
τοῦ ἐν κρήτῃ ἱερουργοῦντος τὸν ναὸν τοῦ σωτῆρος Χ(ριστο)ῦ, τοῦ
μεγαλειοτάτου κυρίου Ἱερωνύμου κορνηλίου. ἀναλώμασι καὶ ἐπιμελεία
κυρίου Ἀνδρέου τοῦ σπινέλλου ᾧ καὶ παρὰ τῆς ἐκλαμπροτάτης ἀρχῆς
τῶν ἐνετῶν συνεχωρήθη χάρις μέχρι κ ἐτῶν, ἵνα μηδεὶς ταυτὶ τὰ μηνᾶια
τολμήσῃ τυπωθέντα πωλῆσαι ἐν τοῖς χωρίοις ταυτησὶ τῆς ἀρχῆς εἰ-
δεμῆ, μεγίστην δώσει δίκην :- Ἔτει τῷ ἀπὸ τῆς ἐνσάρχου οἰκονομίας
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, χιλιοστῶ πεντακοσιοστῶ τεσσαρα-
κοστῶ ὀγδόῳ. δεκεμβρίῳ κδ' :- Α.Β.Γ.Δ.Ε.Ζ.Η.Θ.Ι.Κ.Λ.Μ.Ν. ἅπαντα
εἰσὶ τριάδια, πλὴν τοῦ τελευταίου ὅπερ ὑπάρχει τετράδιον :-

Τὰ φφ. συνολικὰ εἶναι 80, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑΣ ἀρ. 2, περι-
γράφει μόνο τὰ 71, διότι τὸ ἀντίτυπο ποὺ γνώρισε ἦταν κολοβό. Ὁρθὰ ὁ κ. Μανού-
σακας προέβλεψε (σελ. 44) ὅτι τὸ πολὺ νὰ ὑπῆρχε ἓνα τετράδιο παραπάνω στὸ
ἀντίτυπο ποὺ εἶχε στὰ χεῖριά του.

Στὴ σελίδα τοῦ κολοφῶνος ὑπάρχει ἐπὶ πλέον καὶ τὸ τυπογραφικὸ σῆμα
τοῦ ἐκδότη, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα τετράγωνο ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχει κύ-
κλος, μέσα στὸν ὁποῖο ὑπάρχει σύμπλεγμα ἀρκετῶν γραμμάτων.

Γιά τὴν ὑπόλοιπη καὶ τελειότερη περιγραφή τῆς ἐκδόσεως βλ. ΜΑΝΟΥ-
ΣΑΚΑ, ἀρ. 2, σελ. 44 - 46.

BPF

4

(Συμπλήρωμα εἰς ΒΗ, αἱ. XV - XVI, II, ἀρ. 242)

ΜΗΝ ΦΕΥΡΟΥΑΡΙΟΣ. ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΜΗΝΑΙΟΝ ΕΤΥΠΩΘΗ
ἐνετίησι μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας κλπ. [Εἰς τὸ τέλος:] Ἡ τῶν τετρα-

δίων κατὰ τάξιν ἀκολουθία α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο . ἅπαντα εἰσὶ τριάδια πλὴν τοῦ μ' ὅπερ ἐστὶ δυάδιον. Τὸ παρὸν Μηναῖον ἐτυπώθη ἐνετίησιν ἐν οἰκίᾳ Ἀνδρέου καὶ Ἰακώβου τῶν σπινέλλων, μονεταρίων τῆς ἐκλαμπροτάτης ἀρχῆς τῶν ἐνετῶν. Ἐπιμελεία δέ, Βασιλείου ἱερέως τοῦ Βαλέριδος. Ἔτει τῷ ἀπὸ τῆς ἐν σάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ ,αφνβ' μηνὶ μαρτίῳ, κβ'.

Γιὰ τὴν ὑπόλοιπὴ περιγραφὴ, βλ. τὴν παραπάνω παραπομπή, στὴν ΒΗ. Στὴ βιβλιοθήκῃ ΒΡΦ βρίσκονται ὅλα τὰ Μηναῖα αὐτῆς τῆς πολύτιμης σειρᾶς, καὶ διατηρημένα σὲ πολὺ καλὴ κατάστασι.

ΒΡΦ

5

ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ. Con gratia, et priuilegio. Venetiis. MDLXIII.

Σὲ σχ. 40 ἀπὸ 20 φφ. χωρὶς ἀρίθμηση, σλε' (235) ἀριθμημένα καὶ ἄλλο ἓνα χωρὶς ἀρίθμηση ἐπίσης. Ἐπὶ πλείον ἔχουν προστεθῆ κατὰ τὴ τελευταία στά-
χωση ὠρισμένα φφ. χειρόγραφα. Τὸ τυπογραφικὸ σῆμα μὲ τὴν ἐπιγραφὴ ΒΑΛΕΡΙΟ
ὑπάρχει στὴ σελίδα τοῦ τίτλου καὶ στὴ τελευταία σελίδα, ὅπου ἐπίσης καὶ ΜΙ-
ΜΗΤΑΙ ΕΣΤΕ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

ΒΡΦ

6

(Συμπλήρωμα εἰς ΒΗ, αἰ. XV - XVI, τόμ. IV, ἀρ. 863)

ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΗ ΣΥΝ ΘΕΩ ΑΓΙΩ ΠΕΡΙΕΧΟΥΣΑ ΤΗΝ ΠΡΕ-
ΠΟΥσαν αὐτῇ ἀκολουθίαν. Ἐπιμελῶς διορθοθὲν παρὰ Ναθαναήλου
ἱεροδιακόνου ἐξ Ἀθηνῶν τοῦ Ἐμπορίου. Ἐνετίησι, παρὰ Δομηνίκῳ τῷ
Ἦτεπολωνίῳ. Τύποις τοῖς τοῦ Σπινέλλου. Ἔτει τῷ ἀπὸ τῆς ἐν σάρκου
οἰκονομίας τοῦ κ(υρίο)υ ἡμῶν ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ ,αχ'. ΜΙΜΗΤΑΙ
ΕΣΤΕ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Τὰ φφ. εἶναι σ' (200). Ἡ σελίδα πίσω ἀπὸ τὸν τίτλο, περιέχει τὴν ξυλο-
γραφία τῆς Σταυρώσεως. Τὴν ὑπόλοιπὴ περιγραφὴ τοῦ ἐντύπου βλ. στὴν παραπάνω
παραπομπή στὴν ΒΗ.

ΒΡΦ

7

ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΣ ΑΝΑΓΚΑΙΑΙΣ, ΔΙΑ ΚΑΘΕΝΑ, ὅπου θέλει
νὰ τὸν δεχθοῦσι μαθητὴν τοῦ φροντιστηρίου τοῦ Ρωμαίου τῆς Ρώμης
κατὰ τὴν Ἀποστολικὴν διαταγὴν ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΟΥΡΒΑΝΟΥ ΤΟΥ Η.

CONDITIONI NECESSARIE A CHI vorrà essere riceuuto per Alunno del Collegio Greco di Roma secondo la constitutione Apostolica DI PAPA VRBANO VIII.

IN ROMA, Appresso Stefano Paolini. MDCXXVI. Con licenza de Superiori.

Μονόφυλλο διαστάσεων 33,5 x 21,3 εκ. Τὸ κείμενο στὰ ἰταλικά καὶ στὰ ἑλληνικά, εἶναι τυπωμένο σὲ δύο κολῶνες, ἀριστερὰ τὸ ἰταλικὸ καὶ δεξιὰ τὸ ἑλληνικόν. Οἱ τυπογραφικὲς ἐνδείξεις: «IN ROMA . . .» εἶναι τυπωμένες στὸ κάτω μέρος τοῦ φύλλου, σ' ὅλο τὸ πλάτος. Τὸ κείμενο βρῖσκεται ἐντὸς καλλιτεχνικοῦ πλαισίου.

Τὸ ἑλληνικὸ κείμενο τὸ δημοσιεύσαμε στὴν ἐργασία μας *Τὸ ἐν Ρώμῃ Ἑλληνικὸν Κολλέγιον τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου*, στὸ φ. ὑπ' ἀριθ. 1784, τῆς 19ης Σεπτεμβρίου 1972, τῆς ἐφημερίδος «Καθολικὴ», σελ. 3 - 4. Ἐκεῖ τὸ εἶχαμε ἀναδημοσιεύσει ἀπὸ τὸ φ. 16 τοῦ Βατικανείου λατινικοῦ κώδικος 11912. Ἐνα ἄλλο ἀντίτυπο φυλάσσουμε στὴ προσωπικὴ μας βιβλιοθήκη καὶ ἕνα ἄλλο βρῖσκεται στὸ APF, SOCG, τόμ. 370, φφ. 42 - 43.

8

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΗ Εἰς κοντολογία. Διὰ κοινὴν ὠφέλειαν. IN ROMA, Nella Stampa della Sac. Congr. de Propaganda Fide, MDCXXVIII. CON LICENZA DE' SVPERIORI. Si dispensano gratis per ordine di detta Sac. Congr.

Σὲ σχ. 12ο, ἀπὸ 51 σελίδες ἀριθμημένες καὶ ἄλλη μία χ.ἀ. Τὰ τετράδια εἶναι τρία (Α - C) καὶ τὰ μὲν δύο πρῶτα ἔχουν ἀπὸ 12 φφ. ἐνῶ τὸ τρίτο ἔχει 4 φφ, ἀπὸ τὰ ὅποια τὰ δύο τελευταῖα εἶναι λευκά.

Στὴ σελίδα 52 ὑπάρχει κολωφῶνας, ποὺ εἶναι ὁ ἴδιος μὲ ἐκεῖνο τοῦ τίτλου: IN ROMA . . . DE' SVPERIORI. Στὴ σελ. 2 ὑπάρχει ἡ ἄδεια ἐκδόσεως, δοσμένη ἀπὸ τὸν Ἑλληνα Πέτρο Ἀρκούδιο, πρῶην μαθητὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τῆς Ρώμης.

Τὸ ἴδιο ἔτος ἔγινε ἄλλη μιὰ ἐκδοση αὐτῆς τῆς κατηγορήσεως, ποὺ περιγράφεται εἰς BH, τόμ. I, ἀρ. 179. Στὸν τίτλο τοῦ ἀντιτύπου ποὺ γνωρίσαμε, ὑπάρχει ἡ παλαιὰ σφραγίδα τῆς Βαρβερινῆς Βιβλιοθήκης.

BAV, BARBERINI V. XIV. 118 (ἔσωτ. 1).

9

(Θεοτοκάριον ὠραιότατον, καὶ χαρμόσουνον. Συγγραφὴν παρὰ Ἁγαπίου Μοναχοῦ μετὰ πλείστης Ἐπιμελείας ἐν τῶν τοῦ ἁγίου ὄρους βιβλίων, καὶ τὰ νῦν νεωστὶ τυπωθὲν εἰς δόξαν τῆς ἀειπαρθένου κόρης καὶ θεομήτορος). [Εἰς τὸ τέλος:] ENETIHΣΙ:— Παρὰ Ἰωάννη Βίκτωρι τῷ Σαββιονι. ,α'χ'μ'γ'.

Σὲ σχ. 80, ἀπὸ ρπς' (186) σελίδες, κατανεμημένες σὲ 24 τετράδια (Α - Ω), τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀπὸ 4 φφ. τὸ καθένα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ τελευταῖο ποῦ ἔχει μόνον 2. Ἡ ἀρίθμηση τῶν σελίδων σὲ πολλὰ σημεία τοῦ βιβλίου εἶναι ἐσφαλμένη. Ὑπάρχουν θρησκευτικοὶ πίνακες ἀπὸ τὴν ζωὴ τῆς Παναγίας στίς ἐξῆς σελίδες: κβ', μβ', ξδ', ρζ', ρκγ', ρνθ'.

Ἀπὸ τὸ ἀντίτυπο ποῦ γνωρίσαμε, ἔχει ἐκπέσει ἡ σελίδα τοῦ τίτλου. Τὸ κείμενο ποῦ παραθέσαμε παραπάνω βρίσκεται στὴν ἀρχὴ τοῦ κειμένου, καὶ φαίνεται ὅτι ἀποτελοῦσε καὶ τὸν τίτλο.

BPF

10

HOMILIAE SANCTISSIMI DOMINI ET PATRIS NOSTRI CLEMENTIS XI. PONT. MAX. Habitai ad Populum Romanum. Ex Latino in Graecum traductae. VENETIIS, M.DCCII. Apud Antonium Bortoli. SUPERIORUM PERMISSU.

Σὲ σχ. 40, ἀπὸ 18 σελίδες χ.ἀ. Τὰ 2 τετράδια (Α - Β), ἔχουν ἀπὸ 4 φφ. τὸ καθένα. Ἐπὶ πλεόν τὸ φ. τοῦ τίτλου μὲ τὴν ἐπομένη σελίδα λευκὴ. Τὸ κείμενο στὰ λατινικὰ βρίσκεται στὴν ἀριστερὴ κολῶνα καὶ ἡ ἑλληνικὴ του μετάφραση στὴ δεξιὰ. Λευκὴ ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ 18η σελίδα (φ. 9β).

Τὰ περιεχόμενα :

φ. 2α: Admodum Reverendo Patri Horatio Oliverio E' Societate Jesu Rom. Collegii Graecorum Rectori Vigilantissimo Hieronymus Typaldus olim eiusdem Collegii Alumnus, S. P. D.

φ. 2β : λευκό.

φφ. 3α - 6α : In sanctos Apostolos Petrum, et Paulum. (Inc. Gloriosa nobis ac sane universo). Εἰς τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον. (Ἄρχ. Ἐνδοξος ἡμῖν, καὶ τῷ σύμπαντι κόσμῳ).

φφ. 6β - 9α : In nativitatem Domini nostri Jesu Christi (Inc. Impleta sunt vota gentium). Εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. (Ἄρχ. Πεπληρῶνται αἱ τῶν ἐθνῶν Εὐχαί).

φ. 9β : λευκό.

Στὴν σελίδα τοῦ τίτλου ὑπάρχει ἡ χειρόγραφη σημείωση: Ex dono Joannis Andreae Gritti Tipladi.

Ὁ Ἱερώνυμος Τυπάλδος, ὅπως ἐμφαίνεται ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖο τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου (τόμ. 14, φφ. 42β - 43α), ἦταν ἀπὸ τὴν Κεφαλληνία, υἱὸς τοῦ Θεοδώρου Τυπάλδου καὶ τῆς Μαργαρίτας Κρασσᾶ. Γεννήθηκε τὸ 1680, καὶ ἔγινε δεκτὸς στὸ Κολλέγιο, σὲ ἡλικία 14 ἐτῶν, τὴν 14η Ἰουλίου 1694. Σπούδασε Γραμματικὴ, Ρητορικὴ καὶ Φιλοσοφία. Ἐλαβε τοὺς τέσσερεις μικροὺς βαθμοὺς τῆς Ἱερωσύνης στὴ Ρώμη καὶ ἀνεχώρησε στίς 29 Ἀπριλίου (δὲν σημειώνεται τὸ ἔτος), μετὰ ἀπὸ ἰδιαίτερη ἄδεια τοῦ Καρδινάλιου Προστάτου τοῦ Κολλεγίου. Γιὰ τὸν ἄλλο Τυπάλδο, τὸν Ἰωάννη Ἀνδρέα Γρίττη, βλ. παρακάτω.

BEK, B XIII 8/19 (ἔσωτ. 4).

11

CONCLUSIONES LOGICAE. Disputabuntur publicè Romae in Collegio Romano à Joanne Andrea Gritti Typaldi Cephalenio Collegii Graecorum Convictore. Anno Mense Die Hora ROMAE, Ex Typographia Joannis Jacobi Komarek Bohemi, propè TURRIM DE GRILLO. MDCCIV.) (Superiorum permissu.

Μονόφυλλο, διαστάσεων 41,5 x 32,5 εκ. (άρχικά θά έπρεπε νά ήταν μεγαλύτερο γιατί φαίνεται κομμένο στα περιθώρια). Τò κείμενο, σέ τρεΐς κολώνες, περιέχει 21 «Θέσεις» από την «Λογική», έτσι μοιρασμένες: 5 εκ των Προοιμιακών, 3 περί ταυτότητος και διακρίσεως, 2 περί Γενικών, 3 περί τών Praedicabilium, 2 περί τών Praedicamentium, 3 εκ τών άριστοτελικών βιβλίων «Περί Έρμηνείας» και 3 εκ τών βιβλίων «'Αναλυτικά πρότερα» και «'Αναλυτικά ύστερα». Τά κενά βρίσκονται στο κείμενο.

ΑΕΚ, λατινικός κώδιξ 8 (πρώην 38), φ. 320 (τελευταίο).

12

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI CLEMENTIS XI. PONT. MAX. Homiliae IN S. PASCHA, ET IN D. PETRUM PRINCIPEM APOSTOLORUM, Habitaе hoc Anno 1705. ad Populum Romanum inter Missarum Solemnia. Graece expositae a JO: ANDREA GRITTI TYPALDO. VENETIIS, M. DCCV. Apud Antonium Bortoli. SUPERIORUM PERMISSU.

Σέ σχ. 40, από 20 σελίδες χωρίς άρίθμηση. 'Η σελ. 2 είναι λευκή. Τά τετράδια είναι 3: Α, Β (άπό 4 φφ. τò καθένα) και Γ (2 φφ.). 'Η κάθε σελίδα, σέ δύο κολώνες, με τò κείμενο άριστερά και τή μετάφραση στα δεξιά.

Τά περιεχόμενα :

φ. 2α - β: Clementi XI P. O. M. Joannes Andreas Gritti Typaldus Romani Collegii Graecorum Convictor, felicitatem. (λατινιστί).

φφ. 3α - 7α: In Sanctum Pascha (Inc. Surrexit non est hic.) Είς τò "Άγιον Πάσχα (άρχ. 'Ηγέρθη, ούκ έστιν ὧδε).

φφ. 7β - 10β: In D. Petrum Principem Apostolorum (Inc. Supra Petram aedificata). Είς τόν "Άγιον Πέτρον, Κορυφαίον τών 'Αποστόλων (άρχ. 'Επί τῆ Πέτρα φκοδομημένη).

ΒΕΚ, Β XIII 8/19 (έσωτ. I).

13

CONCLUSIONES PHILOSOPHICAE. Disputabuntur publicè

Rome in Collegio Romano à Joanne Gritti Tipaldo Caephalenio, Collegii Graecorum Convictore. Anno 1706. mense Augusto, die 3. horâ . ROMAE, Ex Typographia Komarek, propè Turrim de Grillo 1706.

Μονόφυλλο, διαστάσεων 44,5 x 34 εκ. Ἀρχικά θὰ πρέπει νὰ ἦταν μεγαλύτερων διαστάσεων, διότι φαίνεται κομμένο στὸ περιθώριο. Τὸ κείμενο, σὲ τρεῖς κολῶνες, περιέχει XLV (45) «Θέσεις» ἀπὸ τὰ φιλοσοφικά βιβλία τοῦ Ἀριστοτέλη: 10 ἀπὸ τὴν «Λογική», 11 ἀπὸ τὰ «Φυσικά», 5 ἀπὸ τὸ «Περὶ Κόσμου καὶ Οὐρανοῦ», 5 ἀπὸ τὸ «Περὶ Γενέσεως καὶ φθορᾶς», 4 ἀπὸ τὸ «Περὶ Ψυχῆς» καὶ 10 ἀπὸ τὸ «Μετὰ τὰ Φυσικά».

Γιὰ τὸν Ἰωάννη Ἀνδρέα Γρίττη Τυπάλδο ἀπὸ τὴν Κεφαλληνία, βλ. ΦΩΣΚΟΛΟΣ, ἀρ. 40, σελ. 50.

ΑΕΚ, λατινικὸς κώδιξ 34, φ. 320 (τελευταῖο).

14

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI CLEMENTIS XI. PONT. MAX. Homilia habita in Festo SS. Apostolorum PETRI ET PAULI. In Sacrosancta Basilica Vaticana Graecè reddita. ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΝΔΕΚΑΤΟΥ ΑΚΡΟΥ ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ Ομιλία Ρηθεῖσα ἐν τῷ Βασιλικῷ Ναῶ τῶν κορυφαίων Αποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου Ἐπιτελουμένης τῆς μνήμης αὐτῶν Ἑλληνιστὶ μεταφρασθεῖσα. ROMAE, Typis Sac. Congreg. de Propag. Fide. MDCCIX. SUPERIORUM PERMISSU.

Σὲ σχ. 40, ἀπὸ 16 σελίδες χωρὶς ἀρίθμηση, ἀπὸ τις ὁποῖες ἡ 2 καὶ οἱ δύο τελευταῖες (φ. 8α - β) λευκές. Ὅλα τὰ φύλλα, ἀποτελοῦν τὸ μοναδικὸ τετράδιο (Α). Κάθε σελίδα σὲ δύο κολῶνες, γιὰ τὸ κείμενο (ἀριστερὰ) καὶ τὴν ἑλληνικὴ του μετάφραση (δεξιὰ).

Τὸ περιεχόμενο :

φ. 2α - β: Clementi XI Pont. Max. Laurentius Ammirallius Chius Collegii Graecorum Convictor felicitatem.

φ. 3α - β: Κλήμεντι τῷ Ἐνδεκάτῳ Ἄκρῳ Ἀρχιερεῖ, Λαυρέντιος Ἀμμυράλλιος ὁ Χῖος Ἐκ τῶν τοῦ Ἀλλατίου Εὐ πράττειν.

φφ. 4α - 7β: Ἡ ὁμιλία καὶ ἡ μετάφρασή της (Inc. Quaerenti Domino. ἀρχ. Ἐρωτῶντι τῷ Κυρίῳ).

Βρίσκονται σταχωμένα δύο ἀντίτυπα μαζί, ἀλλὰ τὸ δεύτερο εἶναι ἐλλιπές. Στὸ τίτλο τοῦ 2ου : Bibliothecae Communis. Ex dono auctoris ;

Ἐκτὸς ἀπὸ τις παραπάνω ὁμιλίες, μεταφρασμένες στὰ ἑλληνικά, ἄλλες ὁμιλίες τοῦ πάπα Κλήμεντος τοῦ ΙΑ' εἶναι καὶ οἱ ἐξῆς :

1. Εἰς τὸ Πάσχα, μεταφρ. Μελετίου Τυπάλδου, ἐκδ. Bortoli 1702 (BH, I, 11)§

2. Εἰς τὸ Πάσχα, μετάφρ. Ἰωάννη Πατούσα, ἐκδ. Προπαγάνδας 1702 (BH, I, 13)
3. Εἰς τοὺς Ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον καὶ εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, μετάφρ. Μελετίου Τυπάλδου, ἐκδ. Bortoli 1702 (BH, I, 14).
4. Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, μετάφρ. Ἀλουσίου Ἀνδρούτση, ἐκδ. Bortoli 1705 (BH, I, 34).

Στὸν τόμο Β XIII 8/19 τῆς BEK ὑπάρχουν σταχωμένες μαζί, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἀρ. 10, 12 καὶ 14 αὐτῆς τῆς ἐργασίας, καὶ ἡ ὁμιλία εἰς τὸ Πάσχα, μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν Μελέτιο Τυπάλδο τὸ 1702 καὶ ἡ χειρόγραφη μετάφραση μιᾶς ἄλλης: «Homilia SS. Dni nostri Clementis XI habita in festo SS. Trinitatis ex latino in graecum expressa sermonem a Fran(cis)co Brioni», σέ 4 σελίδες.

Γιὰ τὸν Λαυρέντιο, βλ. εἰς Θωμᾶ Παπαδοπούλου, *Αἰγαιοπελαγίται Μαθηταὶ τοῦ ἐν Ρώμῃ Φροντιστηρίου τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου*, εἰς «Ἐπετηρὶς τῆς Ἑταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν» 8 (1970), σελ. 491.

Ὁ Φραγκίσκος Βρυώνης ἀπὸ τὴν Κεφαλληνία, ἦταν υἱὸς τοῦ Λεονάρδου καὶ τῆς Ἄνας - Ἀντωνίας καὶ γεννήθηκε τὸν μῆνα Δεκέμβριου τοῦ 1773. Ἐγενε δεκτὸς στὸ Κολλέγιο στὶς 22 Ἰουλίου 1787, ὅπου σπούδασε ἑλληνικά, ἰταλικά καὶ Θεολογία. Ἀνεχώρησε στὶς 15 Ἰουνίου 1794, διότι δὲν εἶχε σκοπὸ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἐκκλησιαστικὸ στάδιο. Πέθανε στὴ Ρώμη παντρεμένος, ἀλλὰ ἄγνωστο σὲ ποιά χρονολογία (AEK, τόμ. 13, φφ. 19β - 20α). Ὅποτε, ἡ σημερινὴ στάχωση ὄλων τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Κλήμεντος ΙΑ' στὸ σημερινὸ τόμο, πρέπει νὰ ἀνέρεται σὲ χρονολογία μεταγενέστερη τῶν σπουδῶν τοῦ Φρ. Βρυώνη. BEK, Β XIII 8/19 (ἔσωτ. 4 καὶ 8).

15

DOTTRINA CHRISTIANA ESPOSTA DAL CARDINAL BELLARMINO. ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ Ρωμαϊκῆς καὶ καθολικῆς Εκκλησίας. ζεδιαλισμένοι ἀπὸ τὸν Καρδινάλι Βελαρμίνο. καὶ Ερμηνεμένη εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν τῶν Ρωμαίων, καὶ εἰς μαιρικὸς τόπους ἐξηγημένη πρὸς τὴν τάξιν καὶ συνήθειαν τῆς ἀνατολικῆς Εκκλησίας. ROMAE, Typis Sacrae Cong. de Prop. Fide. 1715. Superiorum permissu.

Σὲ σφ. 160, ἀπὸ 246 ἀριθμημένες σελίδες. Τὰ τετράδια (Α - Q) ἔχουν ἀπὸ 8 φφ. τὸ καθένα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Q ποὺ ἔχει 4 φφ. BPF

16

Δόγμα πάνυ ὠφελιμώτατον καὶ σωτηριόδες, πρὸς πάντας τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας. θεοσηθὲν καὶ στηριχθὲν, παρὰ τῆς θεοφρουρήτου ὁμοψύχου Σοσιετὰς τῶν ὀρθοδόξων καὶ καθολικῶν ἐλλήνων. κατὰ τὴν ὀδωχοστὴν τρίτην διαταγὴν τοῦ ἔθνους. Ἐπιστάται

τοῦ ἔθνους καὶ πάντες οἱ ἀνακαινησταί. Ἐτυπωθῶθη ἐν βασιλέα προτροπῇ καὶ ἀδεία τῶν Ηγεμῶνων. Cum licentia Superiorum 1720.

Mandatum admodum utilissimum et salutare ad omnes Christi fideles, statutum et ratificatum, ab unanimi Societate Orthodoxorum, atque Catholicorum Graecorum, juxta 83tiam institutionem Gentis. Procuratores Gentis, et omnes Restauratores. Cum licentia Superiorum Editum Basileae 1720.

Δίφυλλο τοῦ ὁποίου οἱ διαστάσεις, διπλωμένοι, εἶναι περίπου 20 ἐκ. Ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία σελίδα εἶναι λευκές. Τὸ λατινικὸ κείμενο, σὲ πολλὰ σημεῖα διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ βρίσκεται στὴ 2η σελίδα ἐνῶ τὸ ἑλληνικὸ στὴ 3η. Ἄρχη τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου : «Φάλλαρης ὁ Γελῶν τύρανός» καὶ τὸ τέλος : «Διάκονος δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν». Ἀντιγράφουμε τὸ κείμενο πιστά, μὲ τὰ ὀρθογραφικὰ του λάθη.
APF, SC, Greci, τόμ. 2, φφ. 241α - 242β.

17

Δηλοποίησις ὠφελιμωτάτη καὶ σωτηριώδης πρὸς πάντας τοὺς ἀγαπῶντας τὴν δόξαν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ, καὶ τὴν κατὰμ-
φωτους σωτηρίαν τε καὶ εὐδαιμωνίαν. Δεπουτάτοι πλενηποτεν-
σιάριοι τῆς σοσιετὰς τῶν γραικῶν, νεοβασάλων τῆς αὐτοῦ καθολικῆς
μεγαληώτιτος αὐτοκράτωρος τῶν ῥωμαίων. Ἐτυπώθη ἐν τῇ περιφῆμφ
Κρακοβία, Ἀκαδεμῆα τῆς Σαρματίας, ἀδεία τῶν Ηγεμῶνων. Cum
licentia Superiorum, 1720.

Μονόφυλλο ὕψους 22 ἐκ. Στὸ τέλος τοῦ φύλλου, μαζί μὲ τὴ φράση «Δεπου-
τάτοι . . .» ὑπάρχει καὶ μιὰ ἐντυπη σφραγίδα μὲ τὴν ἐξῆς φράση: «ΤΗ ΟΜΟΝΟΙΑ
ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΑΥΞΑΝΟΝΤΑΙ» καὶ μὲ μιὰ ἄλλη στὰ τουρκικά. Ἡ ἀρχὴ τοῦ
κειμένου: «Τοῖς ἅπαξ ἅπασιν ἀπλῶς καὶ καθεκάστοις». Τὸ τέλος: «ὅστις οὐ
φιλεῖ τὸν κύριον ἡμῶν ΙΗΣΟΥΝ Χριστόν, ἀνάθεμα ἔστω». Ἡ δευτέρα σελίδα
τοῦ φύλλου εἶναι λευκή.
APF, SC, Greci, τόμ. 2, φ. 243.

18

PARS PRIMA. SPECIMEN ANIMADVERSIONUM IN TRIO-
DIUM Editionis Venetae Apud Nicolaum Glychi Anno 1712.
ROMAE, Anno MDCCXXI.

PARS II. PRAECIPUA LOCA TRIODII, Quae SACRA
CONGREGATIO, UT diligentius expendere, in Latinum
transferenda mandavit.

Σὲ σχ. 80. Τὸ πρῶτο μέρος ἔχει 9 σελίδες χ.ἀ. καὶ ἄλλες 318 ἀριθμημένες. Τὸ δεῦτερο μέρος, πού βρῖσκεται μαζὶ μὲ τὸ πρῶτο, ὥστε νὰ ἀποτελοῦν ἓνα βιβλίον, ἔχει 126 σελίδες ἀριθμημένες. Τὰ τετράδια τοῦ πρώτου μέρους εἶναι 28 (Α - Β, Α - Ζ, Αα - Cc), ἀπὸ 6 φφ. τὸ καθένα ἐκτὸς ἀπὸ τὰ δύο πρῶτα πού ἔχουν 4 φφ. Τὸ δεῦτερο μέρος ἔχει 10 τετράδια (Α - L).

Μέρος Α' :

Σελ. (3) - (9) : Sanctissimo Domino Nostro Innocentio XIII Pontifici Maximo Franciscus Antonius de Simeonibus Felicitatem.

Σελ. 3 - 318: Praefatio F(rancisci). A(ntonii). D(e). S(imeonibus).

Μέρος Β' :

Σελ. 3 - 12 : Synaxarium Mortuorum quod à Graecis recitatur Sabbato Hebdomadae Ἀποκρέου. Interprete P. D. A. M. Q.

Σελ. 13 - 24 : Synaxarium et Troparia selecta in laudem Sanctorum Monachorum a Graecis recitari solita Sabbato ὑτῆς Τυροφάγου. Interprete P. B. S. I.

Σελ. 25 - 34 : Troparia sanctorum Monachorum auctore Theodoro Abate ex codicibus Syriacis. Opera et studio I. S. A.

Σελ. 35 - 48 : Varias lectiones Tropariorum in laudem Sanctorum Monachorum. Opera et studio J. S. et A. M. et S. R.

Σελ. 49 - 95 : Synodicon a Graecis recitari solitum Dominicâ primâ τῶν Νηστειῶν. Interprete P. D. A. M. Q.

Σελ. 96 - 107: Formula Synodici sanctae ac Universalis septimae Synodi Quemadmodum nunc in Dominica ἡτῆς Ὁρθοδοξίας recitatur à Graecis Orthodoxis in incluta Urbe Venetiarum apud Sanctum Georgium. Interprete S. R.

Σελ. 108 - 126 : Officium Dominicæ Secundæ Quadragesimæ loco officii Gregorii Palamae in Triodio inserendum. Interprete A. M.

Τὸ ἔργο αὐτὸ πραγματεύεται τὶς ἀλλαγές πού ἐπεφάσισε ἡ λειτουργικὴ ἐπιτροπὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Προπαγάνδας γιὰ νὰ προετοιμασθῆ ἡ καθολικὴ ἔκδοση τοῦ Τριωδίου, πού ἔγινε στὴ Ρώμη (ἀλλὰ μὲ τὴν ἔνδειξη «ἐν Βωνονία») τὸ 1724 (BH, τόμ. I, ἀρ. 162). Οἱ ἀποφάσεις πού πάρθηκαν τότε ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ αὐτὴ, παρουσιάσθηκαν στοὺς Καρδινάλιους τῆς Προπαγάνδας οἱ ὁποῖοι τὶς ἐνέκριναν. Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς ἦταν ὁ Φραγκίσκος Ἀντώνιος De Simeonibus, ἐνὼ μέλη ἦσαν λειτουργιολόγοι τῆς ἐποχῆς, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους καὶ ὁ πρῶν μαθητὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου Ἀπόστολος Μιχὸς ἀπὸ τὴν Κέρκυρα (βλ. γι' αὐτὸν εἰς ΦΩΣΚΟΛΟΣ, σελ. 49).

Γιὰ τὶς ἀλλαγές πού ἐπέφερε ἡ λειτουργικὴ αὐτὴ ἐπιτροπὴ βλέπε τὸ ἄρθρο τοῦ O. Raquez γιὰ τὶς λειτουργικὲς ἐπιτροπές τῆς Προπαγάνδας στὸν 2ο ἐόρτιο τόμο «S. Congregationis de Propaganda Fide, Memoria Rerum» (ὑπὸ ἐκτύπωσιν).

Ἐνα ἄλλο ἀντίτυπο, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνο πού σημειώσαμε παρακάτω, εἰς τὴν BAV, Liturgia, B. XII. 11. Cons., μὲ τὴ χειρόγραφη ἔνδειξη: «*mence Decembri, Anno 1730*» καὶ μὲ τὶς προσωπικὲς σημειώσεις τοῦ Καρδινάλιου Barberini.

BAV, Stamp. Barb. B VII 66.

19

PRO GLORIOSIS TRIUMPHIS BEATORUM FACTIS ADSCRIPTORUM MARTYRUM FIDELIS A SIGMARINGA Ordinis S. Francisci Cappucinatorum, ET JOANNIS DE PRADO Minorum de Observantia Ad Orthodoxa Infidelibus dogmata enuncianda INTER PRIMOS A Sacrà Congregatione de Propaganda Fide electorum ORATIO In Ecclesia Venerabilis Collegii Urbani A NICOLAO SUMMARIPA ALUMNO Sac. Theologiae, et Philosophiae Doctore, Metropolitanae Naxiensis Decanò. HABITA INTER SACRA SOLEMNIA Ad Eminentissimos, et Reverendissimos Principes DD. Sacrae Congregationis CARDINALES IISDEMQUE DICATA XIV. Kal. Aug. Anno ab Orbe Servato MDCCXXIX. ROMAE, Ex Typographia Raphaelis Peveroni MDCCXXIX. SUPERIORUM FACULTATE.

Σὲ σχ. 40, ἀπὸ X (10) ἀριθμημένες σελίδες, πὺν περιέχονται ὅλες σὲ ἓνα τετράδιο (+). Στὴ σελίδα 1, ὁ τίτλος, ἡ δεύτερη εἶναι λευκὴ, ἐνῶ ἡ τρίτη καὶ ἡ τετάρτη περιέχουν μιὰ ἀφιέρωση καὶ τὸ κείμενο τῆς Ὁμιλίας στὶς σελίδες V - X. BAV, MISCEL., G., 107, ἐσωτ. 12.

20

SPECIMEN OPERUM DOGMATICORUM, Quae LUDOVICUS ANDRUZZI, Abbas Sanctae Mariae, Patritius Salaminae, Comes Sancti Andreae, Philosophiae, Sacrorum Canonum, ac SS. Theologiae Doctor, in lucem hactenus edidit.

Μονόφυλλο, τυπωμένο καὶ στὶς* δύο σελίδες του, ὕψους 20 περίπου ἐκ. Πιστεύουμε ὅτι τυπώθηκε στὴ Ρώμη τὸ 1743, γιὰτὶ ἡ δεύτερη ἀπὸ τὶς δύο παρατηρήσεις (Censurae) πὺν περιέχει, φέρνει τὶς παρακάτω ἐνδείξεις: Romae, IV Idus Januarii 1743.

*Ὁ κατάλογος τῶν ἔργων τοῦ Ἀλοῦσιου Ἀνδρούτση (βλ. γι' αὐτὸν εἰς ΦΩΣΚΟΛΟΣ, ἀρ. 44 καὶ 45, σελ. 52 - 53) περιέχει τοὺς ἐξῆς τίτλους :

1. Vetus Graecia de Sancta Sede . . . (BH, I, 89).
2. Consensus Graecorum et latinorum . . . (BH, I, 103).
3. De Infallibilitate . . .
4. Unigenitus, Clementina Constitutio . . . (BH, I, 151).
5. Triumphus veritatis . . . (ΦΩΣΚΟΛΟΣ, 44).
6. Repertorium Iconomachiae . . . (ΦΩΣΚΟΛΟΣ, 45).
7. Statera Veritatis . . . (BH, I, 207).

Ἀναγγέλεται ἐπίσης ὅτι πρόκειται ὁ Ἀνδρούτσης νὰ ἐκδόσῃ καὶ μιὰ θεολογικὴ πραγματεία ἀκόμη μὲ ἀντικείμενο τὴν Ἀμίαντο Σύλληψη τῆς Θεοτόκου. BAV, Miscellanea H 9 ἐσ. 12 (εἰς 2 ἀντίτυπα).

21

SPECIMEN PHILOSOPHIAE MORALIS EXPRESSUM IN Praestantioribus Legibus, et Virtutibus Gentilium Graecorum ac Latinorum A.D. LUDOVICO ANDRUZZI Comite Sancti Andreae, Abbate S. Mariae, Theologiae Doctore elucubratum, atque dictum Eminentissimo ac Reverendissimo Principi S.R.F. CARDINALI Bibliothecario, Parefecto S. Congregationis Indicis, Titul. S. Marci, et Episcopo Brixiae ANGELO MARIAE QUIRINO. ROMAE, Typis Antonii de Rubeis in via Seminarii Romani propè Rotundam. 1744. SUPERIORUM FACULTATE.

Σὲ 80 σχ. ἀπὸ 16 σελίδες στὴν ἀρχὴ καὶ ἄλλες 8 στὸ τέλος χωρὶς ἀρίθμηση καὶ ἄλλες 256 ἀριθμημένες. Ἡ σελίδα (2) εἶναι λευκὴ ἐνῶ στίς (3) - (15) περιέχεται ἡ ἀφιέρωση τοῦ Ἀνδρούτση στὸν Καρδινάλιο Quirini ποὺ στὸ παρελθὸν ἦταν Καθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Κερκύρας καὶ γνωστὸς συγγραφέας γιὰ τὴν Ἀνατολή. Τὸ «Imprimatur» («Τυπωθήτω») τὸ ἔχει δώσει ὁ Ἰησοῦιτης Ἰωσήφ Ρόκκος Volpi, καθηγητὴς στὸ Ἑλληνικὸ Κολλέγιο τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τῆς Ρώμης μὲ ἡμερομηνία iij Idus Julii anno à V. P. MDCCXLIV. Οἱ τελευταῖες σελίδες ποὺ δὲν φέρουν ἀρίθμηση περιέχουν τοὺς διαφόρους πίνακες. Τὰ 35 τετράδια (A - Z, Aa - Mm) ἔχουν ἀπὸ 4 φφ. τὸ καθένα.
BAV, Stamp. Chig. III 629.

22

RAGIONAMENTO FATTO DALLA SANTITA' DI NOSTRO SIGNORE PP. BENEDETTO XIV. Nel giorno 7. di Gennaio 1748. NELLA CHIESA DELLA B. VERGINE ASSUNTA IN CIELO delle Monache Teresiane del Monastero di Regina Celi (sic) Nell' ammettere alla Professione Regolare fra esse LA MADRE SUOR MARIA ANNA TERESA IMELDA DI GESU' CROCFISSO FIGLIA DI D. FABRIZIO COLONNA GRAN CONTESTABILE, E DI D. CATERINA SALVIATI COLONNA GRAN CONTESTABILESSA TRADOTTO IN LATINO, E GRECO LITTERALE DA LUIGI ANDRUZZI CONTE DI SANT' ANDREA, ED ABBATE DI SANTA MARIA. IN ROMA, nella Stamperia di Antonio de' Rossi, nella Strada del Seminario Romano. CON LICENZA DE' SUPERIORI.

Σὲ 80 σχ., ἀπὸ XVIII σελίδες ἀριθμημένες, ὅλες ἐνὸς τετραδίου. Ἡ σελ. II εἶναι λευκὴ, ἐνῶ οἱ σελίδες III - VII περιέχουν τὴν ἀφιέρωση τοῦ μεταφραστῆ στὸν πάπα Βενέδικτο ΙΔ'. Οἱ σελίδες IX - XVIII περιέχουν σὲ τρεῖς κολῶνες τὸ

κείμενο του λόγου του πάπα (στά Ιταλικά), την λατινική και την ελληνική του μετάφραση.

BAV, MISCELL. G 105, έσωτ. 21.

23

ΘΕΙΟΝ ΚΑΙ ΙΕΡΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἀφιερωθὲν μὲν τῷ ποτὲ Μακαριωτάτῳ καὶ Σοφωτάτῳ Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων, ΚΥΡΙΩΙ ΚΥΡΙΩΙ ΧΡΥΣΑΝΘΩΙ οὗ τινος προτροπῇ ἐπανωρθώθησαν καὶ τὰ ἐνταῦθα λε'. Κανόνια, μετατυπωθὲν δὲ ἐπιστασίᾳ τοῦ Αἰδεσιμωτάτου ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΜΗΛΙΑ, Ἀρχιμανδρίτου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ. 1768. Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων. CON Licenza de' Superiori. ΜΙΜΗΤΑΙ ΕΣΤΕ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,

Σὲ σχ. φύλλου ἀπὸ 260 ἀριθμημένες σελίδες, μὲ ἀραβικοὺς καὶ ἑλληνικοὺς χαρακτῆρες (σξ'). Τὰ τετράδια 16 (Α - Q) ἔχουν ἀπὸ 8 φφ. τὸ καθένα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ τελευταῖο πού ἔχει 10 φφ. Ὁ τίτλος βρίσκεται μέσα σὲ μιὰ χαλκογραφία πού φέρει τὴν ὑπογραφή: Ant. Zuliani. Ἡ σελ. 2 εἶναι λευκή. Μέσα στὸ κείμενο βρίσκονται οἱ συνειθισμένες εἰκόνες τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν. Μέσα στὴ σελίδα τοῦ τίτλου βρίσκεται ἐπίσης καὶ τὸ τυπογραφικὸ σῆμα τοῦ Ν. Γλυκού. Ἡ ἐκτύπωση ἔχει γίνῃ μὲ δύο χρώματα, κόκκινο καὶ μαῦρο.

Τὸ Εὐαγγέλιο βρίσκεται δεμένο μὲ τὸ Εὐαγγελιστᾶριο τοῦ Ἐμ. Γλυζωνίου, μὲ τὴν ἴδια χρονολογία.

BPF

24

ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟ ΜΕΓΑ ΕΝ ΩΙ ΠΕΡΙΕΧΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑΞΙΝ ΑΙ ΤΩΝ ΕΠΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΙ, Καὶ πάντα ὅσα ἐν τοῖς προτυπωθεῖσιν Εὐχολογίοις ἐξέδοτο. Προσετέθησαν δὲ καὶ αἱ τῶν Χειροτονιῶν Τάξεις κατὰ τὴν ἐν τῷ Ἀρχιερατικῷ Ἑρμηνείαν, ἥτε τῶν Ἐγκαινίων τοῦ Ναοῦ Ἀκολουθία, κατὰ τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ ἔκδοσιν. Τὰ πάντα εὐρύθμως, καὶ κρείττονί τινι τάξει, ἢ ἐν τοῖς προεκδοθεῖσιν Εὐχολογίοις ἐκτεθέντα. Νῦν μετατυπωθὲν, πολλῶν τε σφαλμάτων ἐκκαθαρθέν, καὶ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας διορθωθέν. ἄψοε' ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ 1775. Παρὰ Δημητρίῳ Θεοδοσίῳ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων. CON LICENZA DE' SUPERIORI.

Σὲ 80 σχῆμα. Οἱ σελίδες εἶναι 8 στὴν ἀρχὴ χωρὶς ἀρίθμηση, ἀπὸ τίς ὁποῖες ἡ 2η εἶναι λευκή καὶ ἄλλες 480 ἀριθμημένες. Ἡ ἐκτύπωση ἔχει γίνῃ μὲ δύο χρώματα, κόκκινο καὶ μαῦρο.

Δύο χειρόγραφες σημειώσεις ἐπὶ τοῦ τίτλου: «Δορηθὲν παρὰ Πανόσ. Κα-

ρόλου Τέστα 1887» καὶ «Ἐκ τῶν βιβλίων Θεοδώρου Δ. Ἀπουσία» (;).
Βιβλιοθήκη ππ. Δομηνικανῶν Ἀγίου Πέτρου εἰς Γαλατῶν Κων /πόλεως, D - II - 19.

25

Nea Sinopsis tis Christianikis Dhidhascalias. Neosti emetipothi me acrivus epimelias, ke dhiorthoseos. Perièchi ke mian Prosthikin is to télos. En Triestio, 1800. En ti kessarovasiliki metá pronomiù Tipografia ton Partèron Armenion ton Mechitaristòn.

Σὲ 120 σχ., ἀπὸ 120 ἀριθμημένες σελίδες, ἀπὸ τις ὁποῖες ἡ 2η καὶ ἡ τρίτη περιέχει τὴν εἰσαγωγή «Is tús filofronas Anagnostas. PP. MM.», ἡ 4η τὴ μεταγραφή τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου στὸ λατινικό, ἐνῶ ἡ 5η σελίδα εἶναι λευκή.
BPF

26

DE ADVENTU SANCTI SPIRITUS ORATIO habita in sacello Pontificio Quirinali ipso Pentecostes die anno MDCCCVII. AD SANCTISSIMUM DOMINUM NOSTRUM PIUM SEPTIMUM PONTIFICEM MAXIMUM A JOANNE BAPTISTA DE PORTU EX INSULA CHII ALUMNO VEN. COLL. URBANI DE PROPAGANDA FIDE. ROMAE EX TYPOGRAPHIA SAC. CONGR. DE PROP. FIDE. Praesidum Facultate.

Σὲ 40 σχ. ἀπὸ 14 σελίδες, ἀπὸ τις ὁποῖες ἡ 2η λευκή.
BAV, Arch. Cap. S. Petri, Stampati 397 (ἔσωτ.).

27 (A 1330)

Ἐπιτομή τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν. Ἐν Ρώμῃ 1834.

Σὲ σχ. 80, σελίδες 22 + (2). Εἶναι τυπογραφικὰ δοκίμια μὲ τις χειρόγραφες διορθώσεις στὸ περιθώριο. Δὲν γνωρίζουμε ἀν τελικὰ τυπώθηκε αὐτὸ τὸ μικρὸ τεῦχος, ποὺ ἀποτελεῖ μιὰ ἀπὸ τις τελευταῖες καθολικὲς κατηχήσεις, τυπωμένες στὰ ἑλληνικὰ στὴ Ρώμῃ. Μιὰ ἄλλη χειρόγραφη σημείωση στὴ σελίδα τοῦ τίτλου: 17, Mar. 1834. Publicetur J. V. Braffaoni (;) S.P.R.M.
BAV, Mai, XI. L. V. 46 (ἔσωτ. I).

28

DHIIDHASCALIA CHRISTIANIKI PROS OFELIAN TON CATHOLICON CHRISTIANON TIS CHIU DHIA TIS DHA-

PANIS EVSEVESTATON CHRISTIANON KE EPIMELIAS ENOS ANAXIOTATU DHULU TIS PANDOTE AMIANDU, KE AIPARTHENU THEOTOCU. IS TO TELOS ENONETE CATITI ALLO PROS PERISSOTERAN PNEVMATIKIN OFELIAN TON IRI-MENON. EN SMIRNI. EN TIPOGRAFIA TU EMPORIU. 1835.

Σε σχ. 80, από 4 σελίδες χωρίς ἀριθμηση που περιέχουν μιὰ εικόνα τῆς Θεοτόκου, τὸν τίτλο καὶ τὸ «Τυπωθήτω», δοσμένο ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο Χίου Ἰγνάτιο Ἰουστινιάνη καὶ μιὰ λευκὴ καὶ ἀπὸ ἄλλες 50 ἀριθμημένες.

Σελ. 1 - 30: τὸ κείμενο τῆς Κατηχήσεως· σελ. 31 - 40: Προσευχές καὶ Ἐντολές· σελ. 41 - 50: DIALOGOS METAXI TŪ GHONEOS, KE TŪ PEDHIU. ΒΚΤ

29 (A 1331)

Ἀκολουθία τοῦ Ἀναγνώστου ἤτοι συλλειτουργικόν. Δευτέρα ἔκδοσις. Ἐν Βενετία. Ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Τυπογραφίας Φραγίσκου (sic) Ἀνδρεώλα. 1836.

Σε σχ. 120, ἀπὸ 56 ἀριθμημένες σελίδες.
ΒΡΡ

30 (A 1332)

ΑΝΔΡΙ ΤΩι ΘΕΟΣΕΒΕΣΤΑΤΩι ΚΑΙ ΑΡΙΦΡΑΔΕΣΤΑΤΩι ΑΓΓΕΛΩι ΜΑΙΩι ΤΩι ΠΑΝΣΟΦΩι ΟΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΟΣ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΜΕΓΑΣ ΤΕ ΑΚΡΟΣ ΤΕ ΤΗι ΤΩΝ ΥΠΕΡΕΞΟΧΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΩΜΗΣ ΚΑΡΔΙΝΑΛΕΩΝ ΑΓΛΑΗι ΠΟΡΦΥΡΙΔΙ ΣΥΝΕΚΟΣΜΗΣΕΝ. ANGELO MAJO VIRO DOCTRINAE ATQUE ERUDITIONIS FAMA PERILLUSTRI SIMULQUE OB EGREGIAM ERGA RELIGIONEM MERITA A GREGORIO XVI. PONT. OPT. MAX. IN COETUM EMINENTISSIMORUM PRINCIPUM S.R.E. CARDINALIUM COOPTATO. UT AUSPICATISSIMUS ISTE DIES PRID. ID. FEBR. POSTERORUM MEMORIAE COMMENDETUR. ROMAE MDCCCXXXVIII. TYPIS S. CONGREGATIONIS DE PROPAGANDA FIDE. Superiorum Permissu.

Μονόφυλλο διαστάσεων 58 x 44,4 ἐκ. Περιέχεται σὲ τρεῖς κολώνες ἕνα ποίημα στὰ ἑβραϊκά, ἡ μετάφρασή του στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά καὶ στὰ λατινικά. Τὸ ποίημα καὶ οἱ μεταφράσεις ὀφείλονται στὸν Νικόλαο Περπινιάν, ὅπως σημειώνεται στὸ τέλος τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως: «Πατρὶ τῷ πανσέμνῳ τὸ τρίγλωστον τουτὶ μελίδρουον τεκμήριον τῆς πρὸς Αὐτὸν εὐσεβείας. Παῖς ἐλάχιστος Νικό-

χῶν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐκ τῆς Τυπογραφίας τοῦ Βυζαντο-
δείκτου. 1854.

Σὲ 160 σχ., ἀπὸ 119 ἀριθμημένες σελίδες καὶ ἄλλες 2 χωρὶς ἀρίθμηση.
BPF

38

DE SPIRITUS SANCTI DESCENSU IN APOSTOLOS VER-
BO DEI RENUNTIANDO SELECTOS ORATIO IN PENTECOS-
TEN anni Christiani MDCCCLIV CORAM PONTIFICE PIO IX.
per alumnum Collegii Urbani DE PROPAGANDA FIDE CON-
STANTINUM STEPHANOPOLI GRAECO - CORSUM. Typis Sa-
erae Congregationis de Propaganda Fide.

Σὲ 40 σχ. ἀπὸ 12 ἀριθμημένες σελίδες.

Ὁ Κωνσταντῖνος Στεφανόπουλος, γεννήθηκε στὴν ἑλληνικὴ κοινότητα τῆς
Κορσικῆς τὸ 1828. Ἔγινε δεκτὸς στὸ Κολλέγιο τῆς Προπαγάνδας τὸν Ἀπρί-
λιο τοῦ 1844, ἀπ' ὅπου καὶ μεταφέρθηκε 5 χρόνια μετὰ στὸ Ἑλληνικὸ Κολλέγιο
τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ὅπου τέλειωσε τὶς σπουδές του τὸν Αὐγούστο τοῦ 1854
(ἀπὸ τοὺς ἐντύπους καταλόγους τοῦ Κολλεγίου τῆς Προπαγάνδας).
BAV, Archiv. Cap. S. Petri, Stampati 397 (ἔσωτ. 6).

39 (A 1338)

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΑΝΟΥ (ΟΥΡΑ-
ΝΙΟΥ) ΙΕΡΟΥ ΦΟΡΕΜΑΤΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΗΣ ΠΑΝΑ-
ΧΡΑΝΤΟΥ ΑΕΙΠΑΡΘΕΝΟΥ ΜΑΡΙΑΣ, Τῶν Καθηκόντων τῶν
Συναδέλφων αὐτοῦ, Καὶ τῶν ἐπισυνημμένων αὐτῷ Ἱερῶν Συμπαθειῶν
ΥΠΟ ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ Ι. ΑΜΕΙΡΑΛΗ, Διδάκτορος Θεολογίας, καὶ
Κανονικοῦ τῆς Καθολικῆς Μητροπόλεως Τήνου. EN ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ,
ΤΥΠΟΙΣ Γ. ΜΕΛΙΣΤΑΓΟΥΣ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ. 1854.

Σὲ σχ. 240, ἀπὸ 56 ἀριθμημένες σελίδες καὶ ἄλλες 3 χωρὶς ἀρίθμηση.

40

Accademia Poliglotta del Collegio Urbano ne' di 14 e 15 Gen-
naio 1855. Le glorie dell' Immacolato Concepimento associate al
Mistero dell' Epifania. Roma, coi tipi della S. Congrega de Pro-
paganda Fide. 1855.

Σὲ σχ. 40. Ἀποτελεῖ μιὰ ποιητικὴ συλλογή, σὲ πολλὲς γλώσσες, τῶν μα-
θητῶν τοῦ Κολλεγίου τῆς Προπαγάνδας. Στὴ σελίδα 18 (ἀρ. XVIII), περιέχεται

ποίημα στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά τοῦ Ἰωάννη Σταυράκη ἀπὸ τῆ Σῦρο· στις σελίδες 18 - 19 (ἀριθ. XIX), ποίημα στὰ νεοελληνικά τοῦ Δεζιδεράτου Βρέστ, ἀγγλικῆς καταγωγῆς ἀπὸ τὴν Μῆλο καὶ στις σελίδες 31 - 32 (ἀριθ. XXXVII) ἕνα διάλογος, ἀντὶ ἐπιλόγου, μεταξύ τοῦ Σπυρίδωνος Λαγομαρσίνου ἀπὸ τῆ Ζάκυνθο καὶ τοῦ Ἄντωνίου Πολίτου ἀπὸ τὴν Κέρκυρα.
BAV, FERR, IV. 8637, ἔσωτ. 3.

41 (A 1339)

Ὁ Πνευματικὸς Πόλεμος τοῦ Λαυρεντίου Σκούπολη τοῦ Θεατίνου. Μεταφρασθεὶς ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ Εἰς τὴν ἀπλῆν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὑπὸ τοῦ Ἱερέως Ἄντωνίου Μαρινέλλη. Ἀδεία τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Σύρου Κ. Ἰωσήφ Ἀλβέρτη. Πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Καθολικῶν. Ἐν Ἐρμουπόλει. Τύποις Α. Κουκούλα καὶ Ρ. Πρίντεζη. 1856.

Σὲ σχ. 160, ἀπὸ η' + 336 ἀριθμημέναι σελίδαι.
Βιβλιοθήκη ππ. Δομηνικῶν Ἁγίου Πέτρου εἰς Γαλατᾶ Κωνσταντινουπόλεως.

42 (A 1340)

[Σειρὰ Ἑλληνικῶν Μαθημάτων. Δ'] Γραμματικὴ τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὑπὸ Ἰ.Α.Σ. Τασταβίνου, καθηγητοῦ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐν Σμύρνῃ παρὰ τε τῷ Γαλλικῷ Γυμνασίῳ, τῷ διευθυνομένῳ ὑπὸ τῶν κ.κ. Λαζαριστῶν, καὶ παρὰ τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ τῶν Π.Π. Μεχιθαριστῶν. Μέρος Δεύτερον. Ἐν Βιέννῃ, ἐκ τῆς τυπογραφίας τῶν Μεχιθαριστῶν. 1856.

Σὲ σχ. 80, ἀπὸ 39 ἀριθμημέναι σελίδαι.
BPF

43

Accademia Poliglotta che gli alunni del Pontificio Collegio Urbano de Propaganda Fide offrono à Santi Re Magi per la Epifania del Signore nell' anno 1863. Roma, coi tipi della S. Congreg. de Propaganda Fide. 1863.

Σὲ σχ. 40, ἀπὸ 28 ἀριθμημέναι σελίδαι καὶ μιὰ ἀκόμη χωρὶς ἀρίθμηση. Πρόκειται γιὰ ποιητικὴ συλλογὴ, ὅμοια πρὸς τὸν ἀρ. 40. Στῆ σελίδα 14 (ἀρ. XVII) βρίσκεται τὸ ποίημα τοῦ Ἰωάννη Βαπτιστῆ Ἀλισσάφη ἀπὸ τῆ Νάξο, στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά· στῆ σελίδα 15 (ἀριθ. XVIII) τὸ ποίημα τοῦ Μαρίνου Ξανθάκη ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, στὰ νεοελληνικά· στῆ σελίδα 16 (ἀριθ. XIX), τὸ ποίημα τοῦ Δομηνικοῦ Δαρμανίνου ἀπὸ τὴν Κέρκυρα στὰ λατινικά· στῆ σελίδα 17 (ἀριθ.

XXI) τὸ ποίημα τοῦ Φραγκίσκου Δι Μέντου ἀπὸ τὴν Κέρκυρα στὰ ἰταλικά (τοῦ μετέπειτα Καθολικοῦ Ἐπισκόπου Τήνου) καὶ στὴ σελίδα 28 ὁ ἐπίλογος ποὺ φέρει τὶς ἐξῆς ὑπογραφές: Ἀντώνιος Καρνέρης ἀπὸ τὴ Χίο, Πέτρος Longinotti, ἀπὸ τὴ Σμύρνη, Ἰωσήφ Ἰουστινιάνης ἀπὸ τὴν Πόλη, Ἰωάννης Ἀδόρης ἀπὸ τὴ Χίο καὶ Ἰωσήφ Siorni ἀπὸ τὴν Πόλη.

BAV, Ferraioli IV 8637, ἐσωτ. 3α.

44 (A 1341)

Ἐγκύκλιος τῆς Μιᾶς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ Ὀρθοδόξους. Ἐκδίδεται νῦν τὸ δεῦτερον μετὰ προσθήκης. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τύποις Α. Κορομηλᾶ καὶ Π. Πασπάλλη. (Ἐν ὀδῷ Περμποπαζάρου Ἀριθ. 3). 1863.

Σὲ σχ. 80, ἀπὸ 115 ἀριθμημένες σελίδες.

BPF

45

De adventu Sancti Spiritus oratio habita in Sacello Pontificio Vaticano ipso Pentecostes die anno R.S. MDCCCLXIII coram Sanctissimo Domino nostro Pio IX. P.O.M. a Spiridione Lagomarsino Zacynthiensi alumno Pont. Collegii Urbani De Propaganda Fide. Romae, Typis Sanctae Congregationis de Propaganda Fide.

Σὲ σχ. 40, ἀπὸ 12 ἀριθμημένες σελίδες.

BAV, Arch. Cap. S. Petri, Stampati 397, ἐσωτ. 14.

46

(Συμπλήρωμα εἰς ΠΛΟΥΜΙΔΗ)

Χριστιανικὴ Διδασκαλία περιέχουσα τὰ ἀναγκαϊότερα ἄρθρα τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ διδάσκωνται οἱ παῖδες. Μὲ ἐρμηνείαν τινὰ πῶς γίνεται τὸ σημεῖον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ἐν Βενετία ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τυπογραφείου τοῦ Ἀγίου Γεωργίου. 1864.

Σὲ σχ. 160 ἀπὸ 32 ἀριθμημένες σελίδες.

BEK, B XXX 7/22, ἐσωτ. 2.

47

(Συμπλήρωμα εἰς ΠΛΟΥΜΙΔΗ)

Αἱ Θεῖαι Λειτουργίαι τῶν ἐν Ἀγίοις Πατέρων ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ

Χρυσοστόμου και Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ τῶν Προηγιασμένων ἀκριβῶς διορθωθεῖσαι καὶ ἀνατυπωθεῖσαι. Ἐν Βενετίᾳ. Ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ τυπογραφείου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. 1865.

Σὲ σχ. 80, ἀπὸ 73 ἀριθμημένες σελίδες.
BEK, B VI 3/28.

48

MICRA DHIDHASCALIA PROS CHRISIN TON MIRON PEDHION. EN SMIRNI, Tipografias Adhelfi Vidori. 1874.

Σὲ σχ. 240 ἀπὸ 46 ἀριθμημένες σελίδες. Ἡ σελ. 2 εἶναι λευκὴ ἐνῶ ἡ 3 περιέχει τὴν ἔγκριση τοῦ Ἐπισκόπου Σμύρνης Βικεντίου Σπακκαπιέτρα, με ἡμερομηνία 6 Δεκεμβρίου 1784, μαζί με τὸ στέμμα του.

Στὴ 4η σελίδα τοῦ ἐξωφύλλου ὑπάρχει εἰκόνα τῆς Παναγίας με τὴν Prosefchi tu Aghiu Vernardhu prós tin Panaghian.
BKT

ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ (ΦΩΣΚΟΛΟΣ, σελ. 11 - 17).

1526	Legrand	I 74	B I 4/9
1574	»	II 267	B I 1/8
1578	»	V 724	B XXXI 6/18
1689	»	II 623	B XXIV 7/22
1702	»	I 14	B XIII 8/19, ἐσωτ 5.
1746	»	I 338	B XXVII 6/12
1751	»	I 403	B XV 3/3

π. Μᾶρκος Φώσκολος

Ἀρχειοφύλακας καὶ Βιβλιοθηκᾶριος
τῆς Καθολικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Νάξου-Τήνου

ΣΧΟΛΙΑ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΑΝΙΣΤΗ 1974

Ὁ «Ἐραμιστής» τοῦ 1974, ἀφιερωμένος στὸν Κ. Θ. Δημαρά, τυπώνεται σὲ ἐνιαῖο αὐτοτελῆ τόμο. Γενικὸς τίτλος τοῦ τόμου: «Νεοελληνικὸς Διαφωτισμός».

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΩΝ ΚΑΙ ΤΟΜΩΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Ἀπὸ τὸ 1975 ἡ ἐτήσια συνδρομὴ στὸν «Ἐραμιστή» γιὰ τὰ μέλη τοῦ ΟΜΕΔ καθορίζεται σὲ 200 δραχ., γιὰ τὶς Βιβλιοθήκες καὶ λοιποὺς Ὄργανισμοὺς σὲ 400 δραχ. Ἐπίσης ἡ τιμὴ τῶν ἀπλῶν τευχῶν σὲ 50 δραχ. καὶ τῶν διπλῶν σὲ 100 δραχ. Οἱ παλαιοὶ τόμοι 1 - 10 (1963 - 1973) τοῦ περιοδικοῦ θὰ διατίθενται στὴν τιμὴ τῶν 400 δραχ. ὁ καθένας.

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΟΡΑΗ

Χάρις στὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν καθηγητῆ κ. Κων. Τρουπάνη, ποὺ δὲν ὑπῆρξε ἄσχετο μὲ τὴν θεομὴ ἔκκληση τῆς «Χιακῆς Ἐπιθεωρήσεως» πρὸς τοὺς Χίους νὰ ἔλθουν ἄρωγοὶ στὴν ἔκδοση τῆς Ἀλληλογραφίας τοῦ Κοραῆ (τεῦχος 36, Νοέμβριος 1974), ὁ ΟΜΕΔ βρίσκεται στὴν εὐχάριστη θέση νὰ ἀνακοινώσῃ ὅτι ὁ 3ος τόμος τῆς Ἀλληλογραφίας, ὕστερα ἀπὸ διακοπὴ πολλῶν χρόνων, ξανάρχισε νὰ τυπώνεται μὲ προοπτικὴ νὰ περατωθῇ ἢ ἔκδοσὴ του μέσα στὸ 1975. Τὸ Δ. Σ. τοῦ Ὁμίλου αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ ἀπὸ ἐδῶ τὸν κ. Ὑπουργό, καθὼς καὶ ὅλους ὅσοι συνετέλεσαν στὸ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἢ ἐκδοτικὴ συνέχιση τῆς κοραϊκῆς ἐπιστολογραφίας.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

- Α. Βρανούσης, *Κείμενα και χειρόγραφα τοῦ Βηλαρά καὶ τοῦ Ψαλίδα. Δύο κορυφαῖοι τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ κ' ἓνα βιβλίους ποὺ ἔμεινε ἀνέκδοτο.* Ἀθήνα 1973, ἀνάτυπο ἀπὸ τὴν «Νέα Ἔστια», τ. 94, τχ. 1115, σ. 51 - 86.
- Σπ. Γ. Ζάρκος, *Τὸ ναυτικὸν τοῦ Μεσολογγίου κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα.* Ἀθήνα 1973, 8ο, 69 σ.
- Démocratie Iliadou, *Deux descriptions inédites de la Crète de la fin du XVIIIe siècle d'après le dossier mar. b⁷ 440 des Archives Nationales de Paris*, ἀνατύπωσης ἐκ τοῦ «Λειμωναρίου» Προσφοῶς εἰς τὸν Καθηγητὴν Ν. Β. Τωμαδάκη, κ' Ἀθήνα», ΟΓ' - ΟΔ' (1973), σσ. 799 - 810.
- Κ. Γ. Κασίνης, *Βιβλιογραφία Κωστή Παλαμά (1911 - 1925).* Ἀθήνα 1973, 8ο, Ἴδρυμα Κωστή Παλαμά 1, 219 σ.
- Τιμόθεος Κ. Κοντομέρκος, Ἐπίσκοπος Ἐλευσίνος, *Ἐλευθερία καὶ Νόμος κατὰ τὸν Ρήγα Φεραῖο.* Ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ περ. «Πάντανος», 8ο, 1973, 27 σ.
- Γ. Λαμπρινός, *Ἡ μοναρχία στὴν Ἑλλάδα.* Ἀθήνα 1973, 3η ἔκδ., 126 σ.
- Γεώργιος Θ. Μαζαριώτης, *Ὁ ἡπειρώτης ἐθναπόστολος Πέτρος Ἡπειτής.* Ἀθήνα 1973, 8ο, 50 σ. Βιβλιοθήκη Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας, 38.
- Ἀντώνιος Μάτεσης, *Ὁ Βασιλικός. Εἰσαγωγή Ἀγγελος Τερζάκης, 8ο, Ἀθήνα 1973, κ' + 145 σ., Ἐρμῆς.*
- Στυλ. Σ. Μπαϊρακτάρης, *Σεραφεῖμ Μυτιληναῖος. Ὁ λησμονημένος πρωτοπόρος (1670 - 1735).* Ἀθήνα 1973, 8ο, 32 σ.
- Κωνστ. Σάθας, *Ἐπιτροπείας ἔλεγχος. (Ἀπάντησις εἰς Ἀνδρόνικον Δημητρακόπουλον).* Ἀνατύπωσης ἐκ τῆς «Κλειῦς» (1872), φ. 575 - 580. Ἀθήνα 1973, 8ο, 79 σ., Βιβλιοθήκη Ἱστορικῶν Μελετῶν, 71.
- Νίκος Δ. Σωτηράκης, *Μανουὴλ Γλυζώνιος καὶ Δωρόθεος Πρωῖος.* Ἀθήνα 1973, 8ο, ἀνάτυπο ἀπὸ τὴν «Χιακὴ Ἐπιθεώρηση» (1973), τχ. 33, σσ. 183 - 198.
- Μ. Χουλιαράκη, Ε. Μακρῆ, Ε. Γριτσοπούλου, Μ. Γκεβέτση, Α. Ἀγιοπετρίτη, *Στατιστικαὶ μελέται 1821 - 1971. Ἡ στατιστικὴ κατὰ τὰ 150 ἔτη ἀπὸ τῆς παλιγγενεσίας τῆς Ἑλλάδος.* Ἀθήνα 1972, 8ο, Ἐθνικὸν Κέντρον Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν, 351 σ.
- Λάζαρος Θ. Χουμανίδης, *Οἰκονομικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος. Τόμος Α' Ἀπὸ τῶν Ἀρχαίων Χρόνων μέχρι τῆς Ἀλώσεως.* Ἀθήνα 1973, 8ο, Ἐθνικὸν Κέντρον Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν, 201 σ.
- Χρῦσανθος, Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος, *Ἡ Ἐκκλησία Τραπεζοῦντος.* Ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ «Ἀρχεῖον Πόντου» (1933), τόμ. 4 καὶ 5, Ἀθήνα 1973, 904 σ.

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ (1774-1798)

ΣΕΛΙΔΕΣ η' + 536 ΔΡΧ. 300

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ (1799-1809)

ΣΕΛΙΔΕΣ η' + 552 ΔΡΧ. 300

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΦΙΛΙΠΠΙΑΝΣ – BARBIÉ DU BOCAGE – ΓΑΖΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

(1794-1819)

ΕΚΔΟΣΗ-ΣΧΟΛΙΑ

ΑΙΚ. ΚΟΥΜΑΡΙΑΝΟΥ

ΣΕΛΙΔΕΣ κ' + 308 ΔΡΧ. 300

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Τὰ μέλη τοῦ Ὁμίλου μποροῦν νά λάβουν τίς ἐκδόσεις
τοῦ Ο. Μ. Ε. Δ. μέ ἔκπτωση 20% προσκομίζοντας τήν
ἀπόδειξη συνδρομῆς τους στὸν Ὁμιλο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΤΑΡΤΖΗΣ

ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑΣ

ΣΕΛΙΔΕΣ ιβ' + 496 ΔΡΧ. 375

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΕΡΜΗΣ»